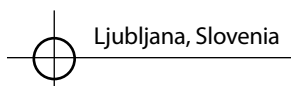
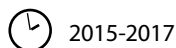

V6-1510 (B): CELOVITA METODOLOGIJA ZA POPIS IN ANALIZO DEGRADIRANIH OBMOČIJ, IZVEDBA PILOTNEGA POPIISA IN VZPOSTAVITEV AŽURNEGA REGISTRA MENTATION OF THE PILOT CENSUS AND ... (CRP)

Ljubljana, Slovenia

2015-2017

UVODNIK
EDITORIAL
ČLANEK
ARTICLE
RAZPRAVA
DISCUSSION
RECENZIJA
REVIEW
PROJEKT

TIP PROJEKTA *TYPE OF PROJECT*

Raziskovalni projekt CRP V6-1510 v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »CRP 2015« v letu 2015 »6 Regionalni razvoj: povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja«.

DELOVNA SKUPINA *WORKGROUP*

Vodja delovne skupine: doc. dr. Barbara Lampič
Delovna skupina: viš. pred. Dr. Mojca Foški, doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek, Blaž Barborič, dr. Dejan Cigale, izr. prof. dr. Simon Kušar, asist. dr. Gašper Mrak, dr. Irma Potočnik Slavič, dr. Dalibor Radovan

VKLJUČENE INSTITUCIJE *INSTITUTIONS*

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo; Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo; Geodetski inštitut Slovenije

SODELUJOČI *PARTICIPANTS*

Špela Berlot, Lucija Cigelšek, Tit Dokler, Janežič Miran, dr. Tatjana Kikec, Nika Mesner, Liza Stančič, Luka Verlič

PRIPRAVILA *PREPARED BY*

doc. dr. Alma ZAVODNIK LAMOVŠEK

PROJEKT FINANCIRAN S STRANI *PROJECT CO-FUNDED BY*

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Projekt CRP V6-1510 je sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

GEODETSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Univerza v Ljubljani

COBISS

LAMPIČ, Barbara, FOŠKI, Mojca, ZAVODNIK LAMOVŠEK, Alma, BARBORIČ, Blaž, CIGALE, Dejan, KUŠAR, Simon, MRAK, Gašper, POTOČNIK SLAVIČ, Irma, RADOVAN, Dalibor. Evidentiranje in analiza funkcionalno degradiranih območij v izbranih statističnih regijah Slovenije. Urbani izziv, Posebna izdaja, ISSN 2232-481X, 28. Sedlarjevo srečanje, Ljubljana, 2. 6. 2017, 2017, št. 7, str. 10-18, ilustr. [COBISS.SI-ID 65386850]

VSEBINA

Uvod

Zaradi prestrukturiranja gospodarstva in aktualnih družbenih procesov v zadnjem desetletju postajajo degradirana območja v Sloveniji vse akutnejši prostorski, okoljski in tudi zdravstveni problem. Sanacija in prenova degradiranih območij sta dve od prednostnih usmeritev razvoja poselitve, še posebej s skupnim ciljem EU do leta 2020, da do leta 2050 preidemo na ničelno stopnjo izkoriščanja zemljišč (Evropska komisija, 2011:17). Dejansko stanje v prostorskem razvoju Slovenije kaže na slab izkoristek degradiranih območij za potrebe razvoja gospodarstva, se je na degradiranih območjih izvedlo le 9 % (18 ha od skupaj 191 ha) načrtovanih gospodarskih investicij.

Degradirana območja nastajajo iz različnih vzrokov, oziroma kot rezultanta součinkovanja prostorskih, okoljskih, socialnih in ekonomskih procesov. Sanacija in prenova sta tako učinkoviti le z interdisciplinarnim in usklajenim pristopom različnih resorjev, zato je v letu 2015 v okviru Ciljnega raziskovalnega programa Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo razpisalo raziskovalno nalogo z namenom ugotovitve stanja degradiranega prostora in njihovega prostorskega potenciala za gospodarski razvoj.

V sklopu projekta smo opredelili razumevanje FDO in njihovo tipologijo, izvedli popis FDO najprej v sedmih statističnih regijah, nato pa na območju celotne Slovenije, v nadaljevanju pa pripravili nabor možnih ukrepov za sanacijo in prenavo FDO.

Opredelitev funkcionalni degradiranih območij

Z namenom identifikacije in zajema podatkov o degradiranih območjih v izbranih statističnih regijah smo opredelili funkcionalno degradirano območje (FDO) kot nezadostno izkoriščeno ali zapuščeno območje z vidnim vplivom prehodne rabe in zmanjšano uporabno vrednostjo, ki lahko predstavlja potencial za razvoj.

Metoda dela

Projekt je bil razdeljen v šest vsebinskih delovnih paketov oz. faz, pri čemer je bila vsebinsko in časovno najzahtevnejši popis FDO na terenu:

- Faza 1: Pregled relevantne literature in virov ter primerov dobrih praks reaktivirani FDO
- Faza 2: Oblikovanje nabora meril in kriterijev za opredelitev FDO, oblikovanje nove tipologije FDO (preglednica 1) in vzpostavitev modela – možnosti za reaktiviranje FDO
- Faza 3: Izvedba pilotnega popisa DO
- Faza 4: Vzpostavitev evidence degradiranih območij in izdelava aplikacije za vodenje evidence
- Faza 5: Analiza podatkov o FDO ter njihova primerjava z drugimi relevantnimi prostorskimi zbirkami podatkov
- Faza 6: Določitev razvojne faze za reaktiviranje posameznega FDO, ukrepi za reaktivacijo FDO ter predlog akcijskega načrta za njihovo reaktivacijo

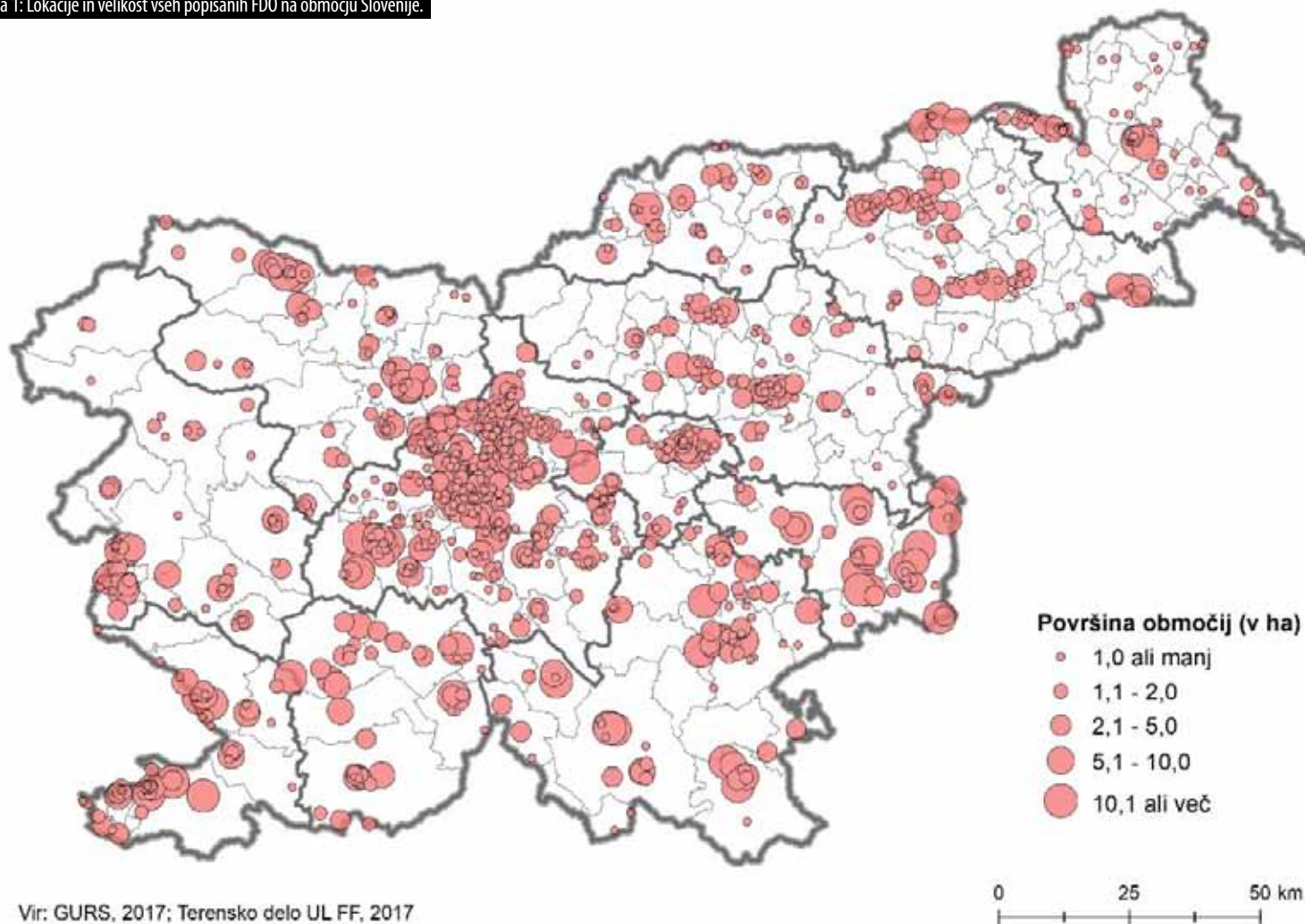
Rezultati

V postopku evidentiranja smo prepoznali in v celoti popisali 1081 FDO s

ID	Tip FDO	Podtip
1	FDO kmetijske dejavnosti	
2	FDO storitvenih dejavnosti	2.1 FDO javnih storitev
		2.2 FDO poslovnih, trgovskih in drugih storitvenih dejavnosti
		2.3 FDO starega mestnega ali vaškega jedra
3	FDO turistične, športno-rekreacijske in športne dejavnosti	
4	FDO industrijskih in obrtnih dejavnosti	
5	FDO obrambe, zaščite in reševanja	
6	FDO pridobivanja mineralnih surovin	6.1 FDO rudnika
		6.2 FDO kamnoloma, peskokopa
		6.3 FDO gramozne jame
		6.4 FDO ostala območja pridobivanja mineralnih surovin
7	FDO infrastrukture	7.1 FDO prometne infrastrukture
		7.2 FDO okoljske infrastrukture
		7.3 FDO ostale gospodarske javne infrastrukture
		7.4 FDO zelene infrastrukture
8	FDO prehodne rabe	8.1 FDO opuščena gradbišča
		8.2 FDO značilne prehodne rabe
9	FDO za bivanje	9.1 FDO za bivanje - nedograjena stanovanjska območja
		9.2 FDO za bivanje - stara dotrajana območja

Preglednica 1: Opredelitev tipov in podtipov FDO.

Slika 1: Lokacije in velikost vseh popisanih FDO na območju Slovenije.

Vir: GURS, 2017; Terensko delo UL FF, 2017

skupno površino 3422,7 ha. Od 212 slovenskih občin smo FDO zabeležili v 170-ih. Po številu so prevladovala FDO industrijskih in obrtnih dejavnosti, FDO pridobivanja mineralnih surovin in FDO storitvenih dejavnosti. Po površini so prav tako prevladovala FDO industrijskih in obrtnih dejavnosti (1196,9 ha), FDO pridobivanja mineralnih surovin (649,9 ha) in FDO infrastrukture (418,4 ha). Povprečna velikost FDO znaša 3,2 ha; v povprečju so največja FDO industrijskih in obrtnih dejavnosti (5,1 ha), najmanjša pa FDO za bivanje, ki obsegajo le 1,1 ha.

Prostorska razporeditev FDO pokaže dejansko razsežnost pojava funkcionalno razvrednotenega prostora v Sloveniji (slika 1). Prav tako prihaja do velikih razlik med območji FDO glede stopnje opuščeniosti. Podatki kažejo, da je največ (535 od skupaj 1081) povsem opuščeni območij, sledijo pa jim pretežno opuščena (347) in delno opuščena območja (192).

Zaključek

Z vidika umeščanja novih razvojnih projektov v prostor pa je pomembna predvsem velikost FDO, vendar obstoječa kapaciteta ne omogoča umeščanja velikopoteznih investicij. Vendar pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da z razvojem tehnologije in preusmeritvijo gospodarstva v razvojno in inovacijsko intenzivne dejavnosti takšnih območij v evropskem prostoru potrebujemo vedno manj.

ABSTRACT

Due to the restructuring of the economy and social processes, functional degraded areas (FDAs) in Slovenia are becoming increasingly acute spatial, environmental and health problems. Within the project, we defined FDAs and their typology, made a field inventory of FDAs and prepared a set of possible measures for the reactivation and renewal of FDAs. There were recorded 1081 FDAs with a total area of 3422.7 ha, which differed according to typology, degree of abandonment, spatial distribution and size. The latter is important in terms of placing new development projects in the space, but with the development of technology and the reorientation of the economy in development and innovation intensive activities, the size is no longer playing the most important role.